

ORIGINAL ARTICLE

An Analysis of Approach and Organization of the Contents of the Grammar Lesson: In the Case of Amharic Grade 11 Textbook

Amare Teshome Mulatu (Ph.D.)¹

Abstract

The main purpose of this study is to examine the approach and organization of grammar content in the eleventh grade Amharic language textbook, published in 2004 Ec. To achieve this objective, the study followed a descriptive research design, as textbooks and contents were selected via purposive sampling technique. Based on the basic questions posed by the study and the theories put forward by the scholars in the field, data were collected through document analysis. The collected data were analyzed using a qualitative method. The Findings show that the grammar content in the textbook has been presented both in deductive and inductive approaches. Inductive approach has shown that there are exercises that are presented only in the form of questions-questions that require clarification. The grammar content that is presented through the product-oriented and process-oriented approach is included in the textbook. This shows that the role of the students in examining the grammatical content in context is limited. On the other hand, the target text book evaluated in terms of sequence and continuity. In terms of sequence, a few grammar lessons are arranged sequentially. In contrast, the grammar content in the textbook has been somewhat standardized. In general, the textbook indicates that there are some strengths and weaknesses in terms of approach and organization.

Keywords: Grammar, content, approach, and organization

አሀጽሮተ ጥናት

የዚህ ጥናት ዋና ዋና ዓላማ በ2004ዓ.ም ታትሞ ስራ ላይ በዋለው የአስራ አንደኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የቀረቡ የሰዋሰው ይዘቶች አቀራረባቸው እና አደረጃጀታቸውን መፈተሽ ነው። ይህንንም ዋና ዋና ዓላማ ከግብ ለማድረስ ጥናቱ አይነታዊ ገላጭ ንድፍን የተከተለ ሲሆን፣ መማሪያ መጽሐፉ እና ይዘቱ በአላማ ተኮር የንግድና ዘዴ እንዲመረጡ ተደርጓል። ጥናቱም ካስቀመጣቸው መሰረታዊ የሆኑ ጥያቄዎች በመነሳት እንዲሁም በመስኩ የሚገኙ ምሁራን የሚያስቀምጧቸው ንድፈ ሀሳቦችን መነሻ በማድረግ መረጃዎች በሰነድ ፍተሻ እንዲሰበሰቡ ተደርገዋል። የተሰበሰቡትም መረጃዎች አይነታዊ የመረጃ መተንተኛ ስልትን በመከተል

1. University of Gondar, Department of Amharic Language and Literature
Email: amare.teshome47@gmail.com

This journal is licensed under a creative common Attribution-Noncommercial 4.0. It is accredited to the University of Gondar, College of Social Sciences and Humanities.
DOI: <https://doi.org/10.20372/erjssh.2022.0802.05>

ተተንትነዋል። የተገኙ ውጤቶችም እንደሚያሳዩት፤ በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶቹ ከጥቅል ወደዝርዝር እና ከዝርዝር ወደጥቅል አቀራረብ ተዘጋጅተው እንደቀረቡ ለመለየት ተችሏል። ሆኖም ግን ከዝርዝር ወደጥቅል ከቀረቡ የሰዋሰው ይዘቶች ውስጥ፤ ጥያቄዎቹ ማብራሪያን የሚፈልጉ ሆነው እያለ በጥያቄ መልክ ብቻ የቀረቡ መልመጃዎች እንዳሉ ተረጋግጧል። ከዚህ ጋር በተያያዘ በውጤት ተኮር እና ሂደት ተኮር የአቀራረብ ስልት ተቃኝተው የቀረቡ የሰዋሰው ይዘቶች በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የሚገኙ ሲሆን፤ በአብዛኛው ግን የሰዋሰው ይዘቶቹ ውጤት ተኮር አቀራረብ ስልትን የተከተሉ እንደሆነ ለመለየት ተችሏል። ይህም መሆኑ ተማሪዎቹ ሰዋሰዋዊ ይዘቶቹን በአውድ እንዲፈትሹ ከማድረግ አንጻር ያለው ሚና ውስን እንደሆነ የጥናቱ ውጤት አሳይቷል። በሌላ በኩል መማሪያ መጽሐፍ ከተከታታይነት አንጻር ሲታይ ጥቂት የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶች ተከታታይነታቸውን ጠብቀው እንደተደራጁ፤ በአንጻር ከተለጣጣቂነት አንጻር በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ ያሉት የሰዋሰው ይዘቶች በተወሰነ መልኩ ደረጃቸውን ጠብቀው የተደራጁ ቢሆንም፤ የአደረጃጀት ቅደም ተከተል መፋለስ እንደሚስተዋልባቸው ተረጋግጧል። በአጠቃላይ መማሪያ መጽሐፍ ከአቀራረብ እና ከአደረጃጀት አንጻር በጠንካራ እና በደካማ ጎን ሊጎሱ የሚችሉ ዝርዝር ጉዳዮች እንዳሉ የጥናቱ ውጤት አመለካከቷል።

ቁልፍ ቃላት፡- ሰዋሰው፣ ይዘቶች ፣ አቀራረብ እና አደረጃጀት

1. መግቢያ

ከቋንቋ የዕውቀት ዘርፎች ውስጥ አንዱ ሰዋሰው ነው። ሰዋሰው የአንድን ቋንቋ ሥርዓት ከድምጽ እስከ ሀረግ አመሰራረት ድረስ የሚያሳይ ሳይንስ እንደሆነ ባየ (2000) ይገልጻሉ። በሌላ መልኩ Richards & Schimdit (2002) እንደሚያስረዱት ሰዋሰው፣ ቃላት እየተዋቀሩ ዓረፍተ ነገር የሚመሰርቱበትን ህግጋት እና ተግባር የሚያጠና ነው። ከሁለቱ ብያኔዎች መረዳት የሚቻለው ሰዋሰው በአንድ ቋንቋ ውስጥ ከድምጽ እስከ ዓ.ነገር ያሉትን መዋቅሮች ከተገባራቸው ጭምር የሚያጠና መሆኑን ነው።

Ur (1988) ተማሪዎች የሚማሩትን ቋንቋ በይበልጥ ለማጎልበት የሰዋሰው ትምህርት አስፈላጊ እንደሆነ ይገልጻሉ። ይኸውም፣ ሰዋሰዋዊ ሥርዓቶችን እና ህግጋትን ተማሪዎቹ በሚፈለገው መልኩ መማር ከቻሉ የታላሚውን የቋንቋ ህግጋት በሂደት እንዲለዩ አስተዋጽኦ ያደርግላቸዋል። ይህንንም የሰዋሰው ትምህርት አስፈላጊነትን በተመለከተ ጌታሁን (1997) እንደሚያጠናክሩት “የቋንቋ ትምህርት አላማ ትኩረት በክህሎት ላይ ብቻ ሳይሆን በስርዓትም ላይ መሆን አለበት። ምክንያቱም ሁለቱም አንድን ቋንቋን ተማርኩ ከሚል ሰው የሚጠበቁ ችሎታዎች ናቸውና” በሚል ያስረዳሉ። ከነዚህም ዕሳቢዎች መረዳት የሚቻለው በቋንቋ ትምህርት ውስጥ ሰዋሰውን ማስተማር አስፈላጊ እንደሆነ ነው።

የተለያዩ ምሁራን፣ ዓላማንና የትኩረት አቅጣጫን መሰረት በማድረግ የሰዋሰው ዓይነቶችን በተለያዩ መንገድ ይከፍሏቸዋል። እነሱም፡- ገላጭ ሰዋሰው፣ ጥንታዊ ሰዋሰው፣ ለዋጫዊ ሰዋሰው፣ አገልግሎታዊ ሰዋሰው፣ ሥነ ትምህርታዊ ሰዋሰው፣ ወዘተ... በሚል ያስቀምጧቸዋል። ከእነዚህ የሰዋሰው ዓይነቶች ውስጥም ሥነ ትምህርታዊ ሰዋሰው አንዱ ነው። ሥነ ትምህርታዊ ሰዋሰው፣ ትምህርታዊ የሆኑ ጉዳዮችን ዓላማ በማድረግ ስለቋንቋ ማስተማር፣ የሚያጠና የሰዋሰው ዓይነት ነው። እንደ Richards & Schimdit (2002) አገላለጽ ይህ የሰዋሰው ዓይነት፣ የአንድን ቋንቋ ሰዋሰዋዊ ትንታኔ በመስጠት እና በመግለጽ ላይ ትኩረቱን ያደርጋል፤ ዝርዝር በሆኑ ሰዋሰዋዊ ንድፈ ሀሳቦች ላይ ይመሰረታል። እንዲሁም በተማሪዎች ላይ የሚታዩ ሰዋሰዋዊ ስህተቶችን ለመለየት ጥረት ያደርጋል።

ሰዋሰውን ለማስተማር አገልግሎት ላይ ከሚውሉ የትምህርት መሳሪያዎች ውስጥ አንዱ የመማሪያ መጽሐፍ ነው። በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥም የሚቀርቡ ይዘቶች በሚፈለገው መልኩ ተመርጠው የተዘጋጁና የታላሚውን ቋንቋ ህግጋት ያገናዘቡ ሊሆኑ ይገባል። Breen and Candlin (1987) እንደሚገልጹት የቋንቋ መማሪያ መጽሐፍት ለመማር ማስተማሩ ሂደት ተግባር ላይ ከመዋላቸው በፊት በዋነኝነት ሊዘጋጁ የቻሉት ለምን ዓላማ ነው? በውስጥ ያካተቷቸው የትምህርት ይዘቶች ምን ዓይነት ናቸው? የተማሪዎቹን የቋንቋ ችሎታ ለማሳደግ የሚያደርጉት እገዛ እንዴት ይገለጻል? ሲዘጋጁ የተማሪዎችን ፍላጎት ማዕከል በማድረግ ነው? ወይስ አይደለም? እንዲሁም ትምህርት ይዘቶቹ በሚፈለገው መልኩ ተደራጅተዋል ወይስ አልተደራጁም? ወዘተ... የሚሉት ጥያቄዎች በቅድሚያ ተገቢ የሆነ መልስ ሊያገኙ ይገባል።

በሌላ በኩል በቋንቋ ትምህርት ሂደት ውስጥ ስኬታማ የሆነ የመማር ማስተማር ሂደት ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ ከሚያደርሱ መሰረታዊ ጉዳዮች ውስጥ እንደዋነኛ ምክንያት የሚጠቀሰው የመማሪያ መጽሐፍት ብቃት ማገስ እንደሆነ Sheldon (1988) ያስረዳሉ። ይህ ሲባል ግን ሌሎች ተያያዥ ችግሮች ሊኖሩ እንደሚችሉ አብሮ

መንገድ አስፈላጊ ነው። እነዚህም መግሪያ መጽሐፍት የሚታዩባቸውን ችግሮች ለመቀነስ የመግሪያ መጽሐፍቱን በየጊዜው ማሻሻል አስፈላጊ ነው። እንደ Sheldon (1988) አገላለጽ የመግሪያ መጽሐፍት አንድ ጊዜ ተዘጋጅተው የሚቆሙና ለረዥም ጊዜ አግልግሎት እንዲሰጡ የሚደረጉ ሳይሆን፤ በየጊዜው ጥንካሬያቸው እና ድክመታቸው እየተለየ እንደተማሪዎቹ ማንነት ማሻሻልን የሚጠይቁ እና ለውጥ ግዙ (Flexible) መሆን እንደሚጠበቅባቸው ያስረዳሉ።

በቋንቋ መግሪያ መጽሐፍ ውስጥ የሰዋሰው የትምህርት ይዘቶች የሚቀርቡበት እና የሚደራጁበት የራሳቸው የሆነ መንገድ አለ። ይህም የተማሪዎችን ማንነት ባገናዘበ መልኩ የትምህርቱ ሂደት ተጠይቃል የሆነ አደረጃጀትን የሚከተልና አቀራረቡም በተለያዩ የማስተማሪያ ዘዴዎች የተቃኘ መሆን እንደሚኖርበት የሚያመለክት ነው። Larsen Freeman (1991)፣ Harmer (1991) እና Batstone (1994) እና Thornbury (2001) እንደሚያስረዱት የሰዋሰው ማቅረቢያ መንገዶች ተብለው የሚታወቁት ጥቅል ቀደም እና ዝርዝር ቀደም እንዲሁም ውጤት ተኮር እና ሂደት ተኮር ናቸው።

ጥቅል ቀደም አቀራረብ መነሻ የሚያደርገው ጥቅል ዕሳቤዎችን ሲሆን፤ በመቀጠልም ዝርዝር የሆኑ ሰዋሰዋዊ ጉዳዮች ተከትለው እንዲቀርቡ የሚደረግበት ነው። በዚህ የአቀራረብ ዘዴ የተመረጠው ሰዋሰዋዊ ይዘት አውዳዊ በሆነ መልኩ ለተማሪዎቹ ከቀረበ በኋላ፤ የቀረበላቸውን መሰረት አድርገው መልመጃዎችን በተለያዩ መንገድ እየሠሩ የሚሄዱበትን መንገድ ይፈጥራል። Fischer (1979) እንደሚያስረዱት በመግሪያ መጽሐፍቱ ውስጥ ያሉ የሰዋሰው ይዘቶች ጥቅል ቀደም አቀራረብን የሚከተሉ ከሆነ ተማሪዎቹ ተጠይቃል በሆነ ቅደም ተከተል የሰዋሰው ዕውቀትን በጊዜ ሂደት እንዲለዩ ያስችላቸዋል። ሆኖም ግን እንደ Shaffer (1989) አገላለጽ አብዛኞቹ ተማሪዎች የሰዋሰውን ጥቅል ሀሳብ በቅድሚያ ተረድተው፤ በኋላ ተከትለው የሚመጡትን ዝርዝር ጉዳዮች በተገቢው መልኩ ያከናውናሉ ማለት ጥያቄ ውስጥ የሚገባ ጉዳይ ነው። ምክንያቱም ለትምህርቱ ሂደት እንደዓላማ የተያዘውን ዋና ጽንሰ ሀሳብ (ጥቅል ሀሳብ) በሚፈለገው መልኩ በቅድሚያ የማይረዱት ከሆነ በዝርዝር መሥራት የሚጠበቅባቸውን ልዩ ልዩ ምሳሌዎች በተገቢው መልኩ ሊለዩት ስለማይችሉ ነው በማለት አቀራረቡን ይተቻሉ። ከዚህም በተጨማሪ Thornbury (2001) እንደሚገልጹት ጥቅል ቀደም አቀራረብ በአሁኑ ሰዓት ቋንቋን ለመግር ከሚኖር ዓላማ አንጻር ሲታይ ተመራጭነቱ ዝቅተኛ ነው። ምክንያቱም በአሁኑ ወቅት አብዛኞቹ ሰዎች ቋንቋን መግር የሚፈልጉት ለቃላዊ ተግባር በመሆኑ እና ይህ የአቀራረብ ዘዴ (ጥቅል ቀደም) ደግሞ ትኩረቱ መጻፍ ላይ እንጂ ንግግር ላይ ባለመሆኑ ጊዜው የሚፈልገውን የቋንቋ ትምህርት በዚህ መልኩ ለማቅረብ አመቺ አይደለም። በመሆኑም ከዚህ አንጻር ድክመት ይታይበታል።

ዝርዝር ቀደም አቀራረብ ሁለተኛው የሰዋሰው ትምህርት አቀራረብ ነው። ይህ አቀራረብ የተመረጡትን ሰዋሰዋዊ ይዘቶች (ህግጋት) አንድ በአንድ ምሳሌዎችን በማሳየት ለተማሪዎቹ ካቀረቡ በኋላ፤ ተማሪዎቹ መልመጃዎቹን በተለያዩ መንገዶች እየሠሩ፤ በሂደት የሰዋሰው ህግጋቱን በራሳቸው እንዲደርሱባቸው የሚደረግበት ነው (Nunan 1991)። ከዚህ ጋር በተያያዘ መልኩ Brown (2000) ይህን ሀሳብ እንደሚያጠናክሩት ዝርዝር ቀደም የሰዋሰው ትምህርት አቀራረብ ተማሪዎቹ የተለያዩ ሰዋሰዋዊ ህግጋትን የመመስረት እና የመፍጠር ዕድል እንዲኖራቸው ያስችላል፤ ጥልቅ የሆነ ጽንሰ ሀሳቦችን በስፋት እንዲያገኙ ዕድል ይፈጥራቸዋል። እንዲሁም ከተለምዶ የቋንቋ ለመጻ ሂደት ጋር የሚጣጣም በመሆኑ፤ ተማሪዎቹ ደረጃ በደረጃ የቋንቋ ህግጋትን እንዲያሳብሩ መንገድ ያሳያቸዋል።

በሌላ በኩል Omaggio (1986) እንደሚገልጹት በሰዋሰው ትምህርት ሂደት አቀራረቡን ጥቅል ቀደም ወይም ዝርዝር ቀደም ለማድረግ፤ የሚቀርቡ ሰዋሰዋዊ ይዘቶች ይወስናሉ። ይኸውም፡- ቀላል ያሉ ሰዋሰዋዊ ህግጋት ከሆኑ፤ የትምህርቱ ሂደት ከዝርዝር ወደጥቅል የሚሄድ አቀራረብን ቢከተል የተሻለ ነው። በሌላ በኩል ውስብስብ የሆኑ ሰዋሰዋዊ ህግጋት ከሆኑ ደግሞ አቀራረቡ ከጥቅል ወደዝርዝር ቢሆን ይመረጣል።

ከላይ ከቀረቡት ከሰዋሰው ትምህርት ማቅረቢያ መንገዶች በተጨማሪ Batstone (1994) ውጤት ተኮር እና ሂደት ተኮር በሚል ከፍለው ያስቀምጧቸዋል። እንደ Batstone (1994) አገላለጽ ውጤት ተኮር የሰዋሰው ትምህርት አቀራረብ በመግር ማስተማሩ ሂደት ትልቅ ትኩረት የሚሰጠው ለሰዋሰዋዊ ህግጋት ወይም ለመዋቅር ነው። ስለሆነም በመግር ማስተማሩ ሂደት ሰፊ ሽፋን የሚሰጠው ለሰዋሰዋዊ ህግጋት ወይም ለመዋቅር ከመሆኑ ጋር በተያያዘ፤ ተማሪዎቹ ከድምጽ ጀምሮ ቃላትን እና ዓ.ነገሮችን እንዲለዩ ይደረጋል። ጠቅላላ ባለ መልኩ ይህ የአቀራረብ፤ ከአገባብ ይልቅ ተማሪዎቹ የቋንቋውን መዋቅራዊ ህግጋትን እንዲተነትኑ የሚያስችል ዘዴ ነው። ሂደት ተኮር አቀራረብ ሁለተኛው ነው። አቀራረቡም የተመረጡ ሰዋሰዋዊ የትምህርት ይዘቶች መልዕክትን በሚያስተላልፉ ወይም ተግባራዊ የሆነ አካሄድን በተከተለ መልኩ መቅረብ እንዳለባቸው የሚያሳይ ነው። በመሆኑም በዚህ የአቀራረብ ስልት የትምህርቱ ሂደት አውዳዊ በሆነ መልኩ የሚቀርብ ሲሆን፤ ተማሪዎቹም ተግባራዊ የሆኑ ተግባራት ላይ በማተኮር የቋንቋውን አጠቃቀም በጥልቀት እንዲፈትሹ አመቺ ሁኔታዎችን

ይፈጥርላቸዋል (Batstone 1994) ::

በሌላ በኩል የቋንቋ መማሪያ መጽሐፍትን አደረጃጀታቸውን ለመፈተሽ እንደመስፈርት ሆነው የሚነሱ መለኪያዎች አሉ:: የመጀመሪያው ተከታታይነት ነው:: ይህም በአንዱ የክፍል ደረጃ የተካተተው ይዘት ቀጣይ የክፍል ደረጃ ላይ ተጠይቃል በሆነ መልኩ በማስገባት ማደራጀት እንደሚያስፈልግ የሚያመለክት ነው:: በመሆኑም ተከታታይነት የሚለው የማደራጃ መስፈርት የሚያመለክተው በተለያየ የትምህርት (የክፍል) ደረጃዎች ለሚገኙ ተማሪዎች ተመሳሳይ የትምህርት ዓይነት ወይም ይዘት እንደየክፍል ደረጃቸው መጥፍ መቅረብ አስፈላጊ መሆኑን ነው:: ለምሳሌ ያህል አስረኛ ክፍል ተማሪዎች ከሰዎቹ የትምህርት ይዘቶች ውስጥ በዓረፍተ ነገር መዋቅር ውስጥ ስለሚኖሩ ባለቤት፣ ተሳቢ እና ማሰሪያ አንቀጽ የተመለከተ ተካቶ ቢቀርብ፤ በአስራ አንደኛ ክፍልም ይህ ይዘት ጠለቅ ባለ መልኩ እንዲካተት ማድረግ አስፈላጊ እንደሆነ ይጠቁማል:: ይህም መሆኑ ተማሪዎቹ ካላቸው የቀደመ ዕውቀት በመነሳት በትምህርቱ ሂደት ጥልቅ ዕውቀትን እንዲጨብጡ ያስችላቸዋል (Tyler 1949) : ይህንንም ሀሳብ Nunan (1988) እንደሚያጠናክሩት ተመሳሳይ የሆኑ ቋንቋ ትምህርት ይዘቶች ሳይዘበራረቁ ወይም ሳይቆራረጡ በየክፍል ደረጃዎቹ እንደተማሪዎቹ ማንነት ተሳስረው መሄድ የሚችሉ ከሆነ፣ የተማሪዎቹ ግንዛቤ በሂደት እንዲጨምር አስተዋጽኦ ያደርጋል:: ሁለተኛው የአደረጃጀት መለኪያ ተለጣጣቂነት ነው:: Tyler (1949) ተለጣጣቂነትን በተመለከተ ሀሳባቸውን እንደሚያስቀምጡት፣ ተመሳሳይ የሆኑ የትምህርት ይዘቶች በአንድ የክፍል ደረጃ ላይ በተለያየ አቀራረብ ተደጋግመው መቅረብ ይኖርባቸዋል:: የትምህርት ይዘቶቹ በአንድ የክፍል ደረጃ ላይ ተደጋግመው በሚቀርቡበት ጊዜ ግን ስፋታቸው እና ጥልቀታቸው በተለያየ መንገድ ሊደራጁ ይገባል:: በዚህ መልኩ የመማሪያ መጽሐፍት መደራጀት ከቻሉ በመማር ማስተማሩ ሂደት ተማሪዎቹ ተመሳሳይ የትምህርት ይዘቶችን በተለያዩ ምዕራፎች ላይ ማግኘት የሚችሉ በመሆኑ ይዘቱን በጥልቀት እንዲረዱት አስተዋጽኦ ያደርግላቸዋል::

በአማርኛ ቋንቋ አውድ ላይ ተመስርተው ከዚህ ጥናት ጋር ተዛማጅነት ባለው መልኩ የተጠኑ ጥናቶች አሉ:: የመጀመሪያው ሀዋዝ (2000) በአዲስ አበባ እና አማራ ክልል አንደኛ ሁለተኛ እርከን የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጻሕፍት ውስጥ የሰዎቹ ትምህርት አደረጃጀትና አቀራረብ ንጽጽራዊ ጥናት የተካሄደ ሲሆን፣ የተገኘውም ውጤት ፣ በሁለቱም ክልሎች በተዘጋጁት የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጻሕፍት ውስጥ የሰዎቹ ትምህርት አቀራረብ መርሆችን አልሞ ያለመተግበር፣ የጽንሰ ሀሳብ፣ የአርትኦት እና ከመርሃ ትምህርቱ የመውጣት ችግሮች እንደሚሰተዋሉ አሳይቷል::

ሁለተኛው የእምሻው (2005) ጥናት ሲሆን፣ ከ1968 እስከ 2004 ዓ.ም ድረስ ያሉ የ9ኛ እና የ10ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የሰዎቹ ትምህርት ይዘቶች አቀራረብን የፈተሽ ነው:: የጥናቱ ውጤትም እንደሚያሳየው በሁለቱም መማሪያ መጻሕፍት ውስጥ የቀረቡ የሰዎቹ ትምህርት ይዘቶች ከጥቅል ወደ ዝርዝር፣ ከዝርዝር ወደጥቅል፣ እንዲሁም በውጤት ተኮር እና በሂደት ተኮር የቀረቡ ቢኖሩም አቀቀራረባቸው ከስህተት የጻዳ እንዳልሆነ ጠቁሟል::

ሶስተኛው ሁሴን (2012) ለአፍ መጽፍ ቋንቋ በተዘጋጁት የ5ኛ እና የ6ኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍት ውስጥ የሰዎቹ ትምህርት ይዘቶች አቀራረብ እና አደረጃጀት በሚል ርዕስ የተጠና ጥናት ነው:: በጥናቱም በ5ኛ ክፍል መማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የሚገኙ የሰዎቹ ይዘቶች ከአጠቃላይ ወደዝርዝር ሲቀርቡ በ6ኛ ክፍል ውስጥ ያሉ የሰዎቹ ይዘቶች ግን ከአጠቃላይ ወደዝርዝር የቀረቡ ይዘቶች እንደሌሉ በጥናቱ ተመላክቷል:: በሌላ መልኩ በሁለቱም መማሪያ መጽሐፍት ውስጥ ሂደት ተኮር የሰዎቹ ትምህርት አቀራረብ ሰፊ ድርሻ እንደተሰጣቸው የጥናቱ ውጤት ያሳያል:: በአንጻሩ ከአደረጃጀት አኳያ በሁለቱም መማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የሰዎቹ ትምህርት ይዘቶቹ በአብዛኛው ተከታታይነታቸውን የጠበቁ መሆናቸውን የጥናቱ ውጤት አመላክቷል::

የመጨረሻው ጌታሁን (2016) “የአማርኛ ሰዎቹ ትምህርት ይዘት እና አቀራረብ ፣ በአዲስ አበባ ትምህርት ቢሮ በተዘጋጁ ከ5-8ኛ ክፍል የአማርኛ መማሪያ መጻሕፍት ናሙናነት” በሚል ርዕስ ጥናት አካሂደዋል:: በጥናቱም የሰዎቹ ትምህርት ይዘቶቹ ከአቀራረብ አንጻር በአብዛኛው ከዝርዝር ወደጥቅል እንዲሁም ጥቂት ይዘቶች ብቻ ከጥቅል ወደዝርዝር እንደቀረቡ ተጠቁሟል:: እንዲሁም ከሂደት ተኮር ይልቅ፣ ውጤት ተኮርን መሰረት በማድረግ የሰዎቹ ትምህርት ይዘቶቹ እንደቀረቡ የጥናቱ ውጤት ያመልክታል:: በሌላ በኩል ከተከታታይነት እና ከተለጣጣቂነት አንጻር በአብዛኛው የተሻሉ ቢሆንም፣ የታዩ ችግሮች እንዳሉ የተጠቀመ ሲሆን፣ ከትክክለኛነት አንጻርም እንዲሁ ችግር እንደሚሰተዋል በጥናቱ ለማሳየት ተችሏል::

በአጠቃላይ ከላይ ከተጠቀሱት አራት ጥናቶች መገንዘብ የሚቻለው፣ የጥናት ግኝቶቻቸው የተለያዩ መሆናቸውን ነው። ለአብነት ያህል ጌታሁን (2016) ከአቀራረብ አንጻር መማሪያ መጽሐፍቱ በአብዛኛው ከዝርዝር ወደጥቅል እንደቀረቡ ሲገልጹ፣ ሁሴን (2012) ደግሞ ከጥቅል ወደዝርዝር ሰፊ ሽፋን እንደተሰጣቸው ያመለክታሉ። ይህም የሚያሳየው የውጤት ልዩነት መኖሩን ነው። ከዚህም በተጨማሪ ከአደረጃጀት አንጻርም በየጥናቶቹ የተገኙ ውጤቶች ሲታዩ አንዱ - ከአንዱ የተለየ ግኝት እንዳለው ነው። በሌላ መልኩ የጥናት ውጤቶቻቸው ልዩነት ከማሳየት ባሻገር በየጥናቶቻቸው ያተኮሩባቸው መማሪያ መጽሐፍት አንዳቸው ከሌላቸው ልዩነት ይታይባቸዋል። አንዳንዶቹ በአፍ መፍቻ ቋንቋ በተዘጋጁት መማሪያ መጽሐፍት ላይ ጥናታቸውን ሲያደርጉ አንዳንዶቹ ደግሞ ቀደም ባለው ስርዓት ትምህርት ስራ ላይ በዋሉት መማሪያ መጽሐፍት ላይ ያተኮሩ ናቸው። ይህ ጥናትም በአራቱም ጥናቶች ውስጥ ባልተጠናው የ11ኛ ክፍል መማሪያ መጽሐፍት ውስጥ የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶች ላይ ያተኮረ ነው። ጥናቱም የሚከተሉትን መሰረታዊ ጥያቄዎችን አካቷል።

- በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የተካተቱት የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶች አቀራረባቸው ምን ይመስላል?
- በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የቀረቡት የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶች አደረጃጀታቸው እንዴት ይታያል?

2. የጥናቱ ዓላማ

ይህ ጥናት በ2004ዓ.ም ተሻሽሎ በወጣው የአስራ አንደኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶች አቀራረባቸው እና አደረጃጀታቸው ምን እንደሚመስል ለመፈተሽ ጥረት የሚያደርግ ሲሆን፣ በውስጡም የሚከተሉትን ጥያቄዎች ለመመለስ ጥረት ያደርጋል።

- በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የተካተቱት የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶች አቀራረባቸውን መፈተሽ፤
- በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የቀረቡት የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶች አደረጃጀታቸውን መመርመር፤

3. የጥናቱ ጠቀሜታ

ይህ ጥናት የሚከተሉት ጠቀሜታዎች እንደሚኖሩት ይታመናል።

- የስርዓተ ትምህርት አዘጋጆች የአስራ አንደኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍ የሰዋሰው ትምህርት አቀራረብ እና አደረጃጀታቸውን በሚመለከት ምሁራን ከሚያነሱባቸው ንድፈ ሀሳቦች አንጻር የተቃኙ መሆን-አለመሆናቸውን እንዲገነዘቡ እና በቀጣይ ለሚያዘጋጁባቸው ወይም ለሚያሻሽሏቸው መጻሕፍት እንደግብዓት በመሆን ሊያገለግላቸው ይችላል።
- ወደፊት ለሚደረጉ ቀጣይ ጥናቶች የመነሻ ሀሳብ በመሆን ሊያገለግል ይችላል።

4. የጥናቱ ዘዴ

ጥናቱ ይዘት የተነሳውን ዓላማ ከግብ ለማድረስ ዓይነታዊ የምርምር ዘዴን የተከተለ ሲሆን ንድፍም ገላጭ ጥናት ላይ ተመስርቷል። በጥናቱ ውስጥም በዋነኝነት እንደመረጃ ምንጭነት የተወሰዱት በ2004ዓ.ም ተሻሽለው የወጡት የአስራ አንደኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍ እና መርሀ ትምህርት ሲሆኑ፣ ከዚህም በተጨማሪ የአስረኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍ እና መርሀ ትምህርት ፣ ለጥናቱ በውስጥ ደረጃ የመረጃ ምንጭ በመሆን አገልግለዋል። የአስራ አንደኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍ እና በውስጥ የቀረቡ የሰዋሰው ይዘቶች በአላማ ተኮር የናሙና ስልት እንዲመረጡ ተደርገዋል። ይህም የሆነበት ምክንያት በሌሎች የክፍል ደረጃዎች ላይ በቀጥታም እና በተዘዋዋሪ የተጠኑ ጥናቶች በመኖራቸው የተነሳ ነው። ከዚህም በተጨማሪ ይህ ጥናት በ2004ዓ.ም ተሻሽሎ በወጣው የአስራ አንደኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍ ላይ ማተኮሩ እና በዚህ መጽሐፍ ላይ የተጠና ጥናት አጥኚው ያላጋጠመው መሆኑ፣ የናሙና አይነቱ ዓላማ ተኮር እንዲሆን ምክንያት ሆኗል። ለመረጃ መስብስቢያ መሳሪያነት ተግባር ላይ የዋለው የሰነድ ፍተሻ ሲሆን፣ ከአቀራረብ አንጻር ቅጹን ለማዘጋጀት Omaggio (1986) ፣ Brown (2000)፣ Thornbury (2001) እና Batstone (1994) ያነሱባቸውን ሞዴሎች መነሻ በማድረግ ተዘጋጅቷል። ከዚህ በተጨማሪ ከአደረጃጀት አንጻር Tyler (1949)፣ Nunan (1988)፣ Palma (1992) እና Sheldon (1988) ካነሱባቸው ሞዴሎች በመነሳት የሰነድ ፍተሻ ቅጹ እንዲዘጋጅ ተደርጓል። እነዚህም የተገኙ መረጃዎች በንዑሳን ርዕሶች እንዲከፋፈሉ ከተደረገ በኋላ፣ ምሁራን የሚያስቀምጧቸውን ንድፈ ሀሳቦች መሰረት በማድረግ በዓይነታዊ የመረጃ መተንተኛ ዘዴ ተተንትነዋል።

5. የውጤት ትንተና እና ማብራሪያ

ቀደም ሲል ለመጥቀስ እንደተሞከረው የዚህ ጥናት ዋናው ዋና ዓላማ በ2004 ዓ.ም. ተሻሽሎ የታተመው የአስራ አንደኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የቀረቡ የሰዎች ይዘቶች አቀራረባቸው እና አደረጃጀታቸውን መፈተሽ ነው። ይህንንም ዋና ዓላማ መሰረት በማድረግ የተገኙ መረጃዎችን ምሁራን ከሚያስቀምጧቸው ንድፈ ሀሳቦች በመነሳት ከዚህ በታች በቀረበው መልኩ እንዲተነተኑ ተደርጓል። በቀጥታ ወደትንታኔው ከመገባቱ በፊት ግን ለመነሻ ያህል ስለመማሪያ መጽሐፍ አጠር ያለ ዳራዊ ዳሰሳ እንደሚከተለው ቀርቧል።

5.1 በመማሪያ መጽሐፍ ላይ የተደረገ አጠቃላይ ዳሰሳ

የአስራ አንደኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍ በ2004 ዓ.ም ተሻሽሎ የቀረበ ሲሆን፣ በውስጡም አስር ምዕራፎችን አካቶ ይዟል። በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥም የማንበብ፣ የመጻፍ፣ የመናገር፣ የማዳመጥ ፣ የሥነ ጽሑፍ እና የሰዎች ይዘቶች ቀርበዋል። መማሪያ መጽሐፍ ተሻሽሎ ከመውጣቱ ጋር በተያያዘ፣ ከዚህ ቀደም ከተዘጋጁ የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍት አንጻር ሲታይ ይዘቶቹ የተለየ የአቀራረብ ስልትን የተከተሉ ናቸው። ፡ ለአብነት ያህልም ከዚህ ቀደም በነበሩት የመማሪያ መጽሐፍት ውስጥ ያልተካተቱ፣ ሆኖም ግን በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ትኩረት ከተሰጠባቸው መሰረታዊ ጉዳዮች ውስጥ የሚከተሉት ተጠቃሾች ናቸው።

- በየምዕራፎቹ ውስጥ የማጠቃለያ ጽሑፎች መቅረባቸው እና ይህንንም ተከትለው የክለሳ ጥያቄዎች መካተት መቻላቸው፤
- እንዲሁም ተማሪዎቹ በየምዕራፉ ውስጥ የሚገኙ የትምህርት ይዘቶችን ምን ያህል እንደተረዱቸው የሚለዩበት የግንዛቤ ማመሳከሪያ ቅጾች መቅረባቸው በዋነኝነት መማሪያ መጽሐፍቱ ትኩረት የሰጡባቸው መሰረታዊ ጉዳዮች ናቸው።

5.2 የሰዎች ትምህርት ይዘቶች ከአቀራረብ አንጻር

ቀደም ሲል በጥናቱ ዳራ ላይ ለማንሳት እንደተሞከረው የሰዎች ትምህርት ይዘቶች አቀራረብ በሁለት ፈርጅ ሲታይ የሚችል ነው። የመጀመሪያው ጥቅል ቀደም እና ዝርዝር ቀደም አቀራረብ ሲሆን፣ ሌላኛው ደግሞ ውጤት ተኮር እና ሂደት ተኮር አቀራረብ ነው። ቢዚህ የውጤት ትንተና ሂደትም ምሁራኑ ከሚያነሱባቸው ንድፈ ሀሳቦች በመነሳት መማሪያ መጽሐፍ ምን እንደሚመስል በተናጠል ለመፈተሽ ይሞከራል።

5.2.1 ጥቅል ቀደም የሰዎች ትምህርት ይዘቶችን በተመለከተ

- ጥቅል ቀደም አቀራረብ መነሻ የሚያደርገው ሰዎች ህግጋትን ሲሆን፣ በመቀጠል ምሳሌዎቹ ተከትለው ይመጣሉ። ከዚህም አኳያ በአስራ አንደኛ ክፍል የቀረበው የአማርኛ ቋንቋ የሰዎች ይዘት ሲታይ፣ ይህን በተመለከተ የቀረቡ የሰዎች ይዘቶች እንዳሉ ለመገንዘብ ተችሏል። ለምሳሌ ያህል፡- በገጽ 143 የቃል ክፍሎችን ሙያ በተመለከተ የሚከተለው ጥያቄ ሰፍሮ ይገኛል።

ቀደም ሲል በምዕራፍ ሁለት ክፍል አራት ስለቃል ክፍሎች ሙያ የሰፈረውን ማስታወሻ በማንበብና የተማራችሁትን በማስታወስ ከዚህ በታች በተዘረዘሩ ዓ.ነገሮች ውስጥ የሚገኙ የቃል ክፍሎችን ከሙያቸው ዘርዝሩ።

ከላይ የቀረበው የጥያቄ መመሪያ እንደሚያመለክተው ተማሪዎቹ ስለቃል ክፍሎች ሙያ የተመለከተውን ይዘት ከተረዱ በኋላ የቀረቡላቸውን ጥያቄዎች በዝርዝር እንዲሰሩ የሚያደርጋቸው በመሆኑ የተነሳ የጥያቄው አቀራረቡ ከጥቅል ወደዝርዝር አካሄድን የተከተለ እንደሆነ መረዳት ይቻላል። ከዚህም በተጨማሪ በዚህ ዓይነት አቀራረብ የተቀመጡ የሰዎች ይዘቶች ያሉ ሲሆን እነዚህም የሚከተሉት ናቸው።

- ገጽ 22 ደምጸ ልሳናት፣ ገጽ 24 ስነ ድምጸ ልሳናዊ አጻጻፍ፣ ገጽ 25 ቀለማዊ አጻጻፍ፣ ገጽ 50 የቃል ክፍሎች ሙያ፣ ገጽ 66 እና 68 የእርባታና የምስረታ ቅጥያ፣ እንዲሁም ገጽ 192 የቃል ክፍሎች ሙያ ከጥቅል ወደ ዝርዝር አቀራረብን የተከተሉ ናቸው።

5.2.2 ዝርዝር ቀደም የሰዋሰው የትምህርት ይዘቶችን በተመለከተ

ይህ አቀራረብ ልዩ ልዩ ምሳሌዎችን በቅድሚያ በማሳየት በመቀጠል ወደህግጋቱ በመምጣት ተማሪዎቹ እንዲለማመዱ ዕድል የሚፈጥር ነው። ከዚህ አኳያ በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ ከዝርዝር ወደጥቅል አቀራረብ ተዘጋጅተው የቀረቡ የሰዋሰው ይዘቶች እንዳሉ ለመለየት የተቻለ ሲሆን፤ ለዚህም እንደሚሳየ የሚከተለውን ምሳሌ መመልከት ይቻላል።

ገጽ 121:- ለሚከተሉት ቃላት በምሳሌው መስረት ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍች ከሰጣችሁ በኋላ የሰጣችሁትን ፍቺ ግልጽ የሚያደርጉ ዓረፍተነገሮችን ስርባቸው።

ምሳሌ፡-

ተ.ቁ	ቃል	ተመሳሳይ	ተቃራኒ
1	አልሄደም	ፈቀቅ አላለም	ተራምዷል

ሀ. ትላንት የጀመርነው ሥራ ፈቀቅ አላለም።

ለ. ትላንት የጀመርነው ሥራ ተራምዷል።

ከላይ ከቀረበው መረዳት እንደሚቻለው፤ ተማሪዎቹ በተቀመጠላቸው አንድ ምሳሌ በመነሳት የተሰጣቸውን ቃላት በዝርዝር ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺያቸውን እንዲለዩ እና ዓ.ነገሮችን እንዲሠሩባቸው የሚያደርጉ ናቸው። ይኸውም ስለተመሳሳይና ስለተቃራኒ ፍቺ እንዲሁም ስለዓ.ነገር አመሰራረት በሂደት ወደአንድ ዕሳቤ እንዲመጡ የሚያስችል የጥያቄ አቀራረብ ነው። በመሆኑም ዝርዝር ቀደም አቀራረብ፤ ተማሪዎቹ ዝርዝር ጉዳዮችን ተረድተው ወደአንድ መሰረታዊ ጉዳይ እንዲመጡ የሚያስችል በመሆኑ የሰዋሰው ይዘቱ ከዝርዝር ወደጥቅል አካሄድን የተከተለ ነው። በተመሳሳይ በዚህ የአቀራረብ ስልት የተቃኙ ሌሎች የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶች ያሉ ሲሆን፤ እነሱም የሚከተሉት ናቸው።

- ገጽ 25 መዝገበ ቃላዊ ፍቺ መስጠት፤ ገጽ 26 የቃላትን ቀጥተኛ ፍቺ በዓ.ነገር ማሳየት፤ ገጽ 46 በተቃራኒ ፍቺ ዓ.ነገር መስራት፤ ገጽ 84 በዓ.ነገር ውስጥ ለቃላት ፍቺ መስጠት ፤ ገጽ 85 በዓ.ነገሮች ውስጥ የቃል ክፍሎችን መለየት፤ እንዲሁም ገጽ 144 የዕርባታ ምዕላድ በተውላጠ ስዎች ማሳየት የሚሉት የሰዋሰው ይዘቶች ከዝርዝር ወደጥቅል አቀራረብን የተከተሉ ናቸው።

በሌላ መልኩ በሰዋሰው ትምህርት ሂደት አቀራረቡን ጥቅል ወይም ዝርዝር ቀደም ለማድረግ፤ የሚቀርበው ሰዋሰዋዊ ይዘት ይወስነዋል። ይኸውም ቀለል ያሉ ሰዋሰዋዊ ህግጋት ከሆኑ፤ ከዝርዝር ወደጥቅል የሚሄድ አቀራረብን መከተል የሚኖርባቸው ሲሆን፤ ውስብስብ የሆኑ ሰዋሰዋዊ ህግጋት ከሆኑ ደግሞ አቀራረቡ ከጥቅል ወደዝርዝር ቢሆን ይመረጣል። ከዚህም አንጻር በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ ያሉት የሰዋሰው ይዘቶች በአብዛኛው አቀራረባቸው ተገቢ እንደሆነ ለመለየት የተቻለ ሲሆን፤ በሚከተሉት ጉዳዮች ላይ ግን ችግር እንደሚስተዋል ለመለየት ተችሏል።

- ገጽ 85 በዓ.ነገሮች ውስጥ የቃል ክፍሎችን መለየት፤
- እንዲሁም ገጽ 144 በዓ.ነገር ሙያ ውስጥ አድራጊ፤ ተደራጊ እና አስደራጊ ማሰሪያ አንቀጽ መለየት የሚሉት ጥያቄዎች፤ ስለሰዋሰዋዊ ህግጋቱ የመምህሩን ዝርዝር ማብራሪያ የሚፈልጉ ሆነው ነገር ግን ምንም ዓይነት ማብራሪያ ሳይቀመጥላቸው ተማሪዎቹ ከተቀመጠላቸው ምሳሌ በመነሳት ብቻ እንዲሠሯቸው መቅረባቸው ተገቢነት የሌለው እንደሆነ ለመረዳት ተችሏል።

በአጠቃላይ በመማሪያ መጽሀፉ ውስጥ የቀረቡ የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶች ከጥቅል ወደዝርዝር እና ከዝርዝር ወደጥቅል በሚል አቀራረብ በተመጣጣኝ መልኩ የቀረቡ ቢሆንም፤ አንዳንድ ይዘቶች ግን ከዝርዝር ወደጥቅል መቅረብ ሲገባቸው፤ መቅረብ እንዳልቻሉ (ከጥቅል ወደዝርዝር እንደቀረቡ ለመረዳት ተችሏል። ይህም የተገኘው ውጤት ቀደም ሲል ከተጠኑ ጥናቶች መካከል ጌታሁን (2016) በመማሪያ መጽሐፍት ውስጥ የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶች በአብዛኛው ከዝርዝር ወደጥቅል የቀረቡ ናቸው ከሚል የጥናት ውጤት ጋር የተቃረነ ውጤት አሳይቷል። በተመሳሳይ ሁሴን (2012) የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶቹ ትኩረት ያደረጉት ከጥቅል ወደዝርዝር ከሚል የጥናት ውጤት ጋር የተቃረነ ውጤት ሊገኝ ችሏል። በሌላ በኩል ሀዋዝ (2006) አቀራረቦቹ መርሆችን አልሞ ያለመተግበር ከሚል የጥናት ግኝት እና እምሻው (2005) የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶቹ ከጥቅል ወደዝርዝር እንዲሁም ከዝርዝር ወደጥቅል የቀረቡ ቢሆኑም ከስህተት የጻፉ አይደሉም በሚል ካስቀመጡት የጥናት ውጤት ጋር የሚደጋገፍ ሆኖ ተገኝቷል።

5.2.3 ከውጤት ተኮር የሰዋሰው ትምህርት አቀራረብ አንጻር

በውጤት ተኮር የሰዋሰው አቀራረብ የተቃኘ የትምህርት ሂደት ከመነሻው እስከመድረሻው ትኩረት የሚያደርገው የቋንቋው መዋቅር ላይ ነው። ስለሆነም የሰዋሰው ትምህርትን በተግባብ አውድ ቃኝቶ ከማቅረብ ይልቅ የቋንቋውን ንዑስ አሃድ (ህግጋት) ተማሪዎቹ እየተነተኑ እንዲማሩ እድል የሚፈጥር ነው። ከዚህ አንጻር በመማሪያ መጽሐፉ ውስጥ ውጤት ተኮር የሰዋሰው ትምህርት አቀራረብን በተከተለ መልኩ የተቀመጡ ሰዋሰዊ ይዘቶች እንዳሉ ለመለየት ተችሏል። ለዚህም ማሳያ ሊሆን የሚችል ከዚህ በታች እንደሚከተለው ቀርቧል።

- ገጽ 65፡- በሚከተለው ሰንጠረዥ የዕርባታና የምስረታ ቅጥያዎች ያረፉባቸው ቃላት ተሰጥተዋል፡
 ፡ በተራ ቁጥር 1 እና 2 ላይ በተሰጠው ምሳሌ መሰረት ሰንጠረዥን አሟሉ፡፡

ተ.ቁ	ቃል	ቅጥያ ምሳሌ	የቅጥያ ምሳሌ አይነት	የቅጥያ ምሳሌ ተግባር
1	መንፈሳዊ	-አዊ	የምስረታ ቅጥያ	ቅጽል መስራችነት
2	ትምህርት ቤታችን	-አችን	የርባታ ቅጥያ	አገናዛቢ መስራችነት
3	ዝናባማ			

ከላይ የቀረበው ሰንጠረዥ እንደሚያመለክተው ተማሪዎቹ በተሰጣቸው ሰዋሰዊ መዋቅር መሰረት የተለያዩ ቃላት በውስጣቸው የያዙትን ምሳሌ እንዲለዩ የሚያደርግ ነው። ይህም በቋንቋው መዋቅር ላይ ትኩረት ያደረገ በመሆኑ የሰዋሰው ትምህርቱ አቀራረብ ውጤት ተኮር እንደሆነ መረዳት ይቻላል። ከዚህም በተጨማሪ በመማሪያ መጽሐፉ የሚከተሉት ይዘቶች በውጤት ተኮር አቀራረብ ተሰናድተው የቀረቡ እንደሆነ ለመረዳት ተችሏል።

- ገጽ 22፡- መካነ ፍጥረት እና ባህርያ ፍጥረት መለየት
- ገጽ 24-25፡- ድምጽ ልሳናዊ እና ቀለማዊ አጻጻፍ
- ገጽ 65፣ 68፣ 144 እና 160 ፡- የእርባታ እና የምስረታ ቅጥያዎች
- እንዲሁም ገጽ 85፡- በዓ.ነገር ውስጥ የቃል ክፍሎችን መለየት የሚሉት የሰዋሰው ይዘቶች ውጤት ተኮር አቀራረብን የተከተሉ ናቸው።

5.2.4 ከሂደት ተኮር የሰዋሰው ትምህርት አቀራረብ አንጻር

ሂደት ተኮር አቀራረብ የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶች ከተግባባታዊ አውዶች ጋር ተቀናጅተው መቅረብ እንዳለባቸው ይጠቁማል። ስለሆነም በዚህ ትምህርት ሂደት የሰዋሰው ይዘቶች ተነጣጥለው ከመቅረብ ይልቅ አውድን በሚያሳይ መልኩ እንዲቀርቡ ይደረጋል። ተተኳሪ በሆነው የመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ ሂደት ተኮር የሰዋሰው ትምህርት አቀራረብን የተከተሉ ይዘቶች ለመለየት የተቻለ ሲሆን፤ እንደምሳሌም የሚከተለውን መመልከት ይቻላል።

ቀጥሎ በቀረቡላችሁ ዓረፍተ ነገሮች ውስጥ ለተሰመረባቸው ቃላት በተሰጣችሁ ምሳሌ መሠረት ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ ስጡ።

- ምሳሌ፡-
 ወለብላባ ሰው የሌላውን ሐሳብ ለማዳመጥ አይሞክርም
 ተመሳሳይ፡- ለፍላጊ፣ ምላሰኛ
 ተቃራኒ፡- ዝምተኛ

ከላይ የቀረበው ምሳሌ እንደሚያሳየው፤ ተማሪዎቹ በዓ.ነገር ውስጥ የተሰመረባቸው ቃላት በአውድ ውስጥ በማስገባት ፍቺያቸውን እንዲለዩ የሚያደርጉ ናቸው። ይህም ደግሞ ቃላትን ከአውድ ውስጥ ተማሪዎቹ እንዲለዩ የሚጠይቅ በመሆኑ፤ አቀራረቡ ሂደት ተኮር እንደሆነ መረዳት ይቻላል። ከዚህም በተጨማሪ ሂደት ተኮር በሆነ የአቀራረብ ስልት የቀረቡ ሌሎች የሰዋሰው ይዘቶች ያሉ ሲሆን፤ እነዚህም የሚከተሉት ናቸው።

- ገጽ 25፣ 46 ፣ 84 እና 122 የቃላትን ፍቺ መለየት
- እንዲሁም ገጽ 143 በዓ.ነገር ውስጥ የቃል ክፍሎችን ሙያ መለየት የሚሉት ሂደታዊ የአቀራረብ ስልትን የተከተሉ የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶች ናቸው፡፡

በአጠቃላይ በውጤት ተኮር የአቀራረብ ስልት የተቃኙ የሰዋሰው ይዘቶች ከሂደት ተኮር የአቀራረብ ስልት በበለጠ ሁኔታ በመማሪያ መጽሐፉ ውስጥ መቅረብ እንደቻሉ ከተደረገው የሰነድ ፍተሻ ለማረጋገጥ ተችሏል፡፡ ይህም ውጤት ሁሴን (2012) ሂደት ተኮር የሰዋሰው ትምህርት አቀራረብ ከውጤት ተኮር በተሻለ ሰፊ ትኩረት ተስጥቷቸዋል ከሚለው የጥናት ውጤት ጋር የተቃረነ ሲሆን፣ ጌታሁን (2016) ከሂደት ተኮር ይልቅ ውጤት ተኮር ሰፊ ትኩረት ተስጥቷቸዋል ከሚል የጥናት ግኝታቸው ጋር ተደጋጋሪ ሆኖ ተግኝቷል፡፡ በተመሳሳይ ሀዋዝ (2000) በሁለቱም ክልሎች በተዘጋጁት የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጻሕፍት ውስጥ የሰዋሰው ትምህርት አቀራረብ መርሆችን አልሞ ያለመተግበር፣ ከሚለው የጥናት ውጤት እንዲሁም እምሻው (2005) በሁለቱም መማሪያ መጻሕፍት ውስጥ የቀረቡ የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶች በውጤት ተኮር እና በሂደት ተኮር የቀረቡ ቢኖሩም አቀቀረባቸው ከስህተት የጻፉ እንዳልሆነ ከጠቆሙት ጥናት ጋር ተደጋጋሪ ሆኖ ተግኝቷል፡፡

5.3 ከመማሪያ መጽሐፉ አደረጃጀት አንጻር

5.3.1 ከተከታታይነት አንጻር

ተከታታይነት አንዱ የመማሪያ መጽሐፍ አደረጃጀት መለኪያ መስፈርት ሲሆን፣ ተመሳሳይ የሰዋሰው ይዘቶች እንደየክፍል ደረጃቸው ተመጥነው መቅረብ እንደሚኖርባቸው የሚያመለክት ነው፡፡ ከዚህ አንጻር የጥናቱ የመረጃ ምንጭ የሆነውን የአስራ አንደኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍ፣ በውስጡ ያካተታቸውን የሰዋሰው ይዘቶች በአስረኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍ ውስጥ ቀጣይነት ባለው መልኩ መደራጀቱን ለማጤን የሰነድ ፍተሻ ተካሂዷል፡፡

በዚህም መሰረት የአስራ አንደኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መጽሐፍ ውስጥ የሚገኙ የሰዋሰው ይዘቶች፣ ከአስረኛ ክፍል መማሪያ መጽሐፍ ከቀረቡ የሰዋሰው ይዘቶች ላይ ተመስርተው የመቅረባቸው ሁኔታ ሲታይ፣ በተወሰነ ደረጃ በሁለቱም የክፍል ደረጃዎች በተመሳሳይ የትምህርት ይዘት ገብተው፣ አቀራረባቸው የተማሪዎችን ደረጃ ባገናዘበ አኳያ የተደራጁ የትምህርት ይዘቶች እንዳሉ ለመለየት ተችሏል፡፡ ለዚህም ማሳያ የሚሆነው ለቃላት ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ መስጠት፣ የቃላት ዕርባታና ምስረታ፣ የድምጽ መጥበቅና መላላት እንዲሁም ምዕላድን መተንተን በሁለቱም መማሪያ መጽሐፍት ትኩረት የተሰጣቸው መሆኑ ነው፡፡ እነዚህም ይዘቶች፣ በሁለቱም የክፍል ደረጃዎች ከመካከተታቸው ባሻገር አቀራረባቸው የተለያዩ ሆኖ ይታያል፡፡ ለምሳሌ፡- በአስራ አንደኛ ክፍል ለቃላት ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ መስጠት በሚለው ይዘት ውስጥ ተማሪዎቹ በቃል ደረጃ የተሰጣቸውን ፍቺ በዓ.ነገር እንዲያሳዩ የሚጠይቅ ሲሆን፣ በአስረኛ ክፍል ውስጥ ግን በቃል ደረጃ የተቀመጡትን ፍቺያቸውን ብቻ እንዲናገሩ የሚያስችል ነው፡፡ ከዚህም መረዳት የሚቻለው በአስራ አንደኛ ክፍል ውስጥ የቀረበው የሰዋሰው ይዘት ከተከታታይነት አንጻር በተገቢው ሁኔታ ተደራጅቶ መቅረብ እንደቻለ ነው፡፡

በሌላ በኩል አብዛኞቹ የሰዋሰው ይዘቶች በአንዱ የክፍል ደረጃ ትኩረት ተሰጥቷቸው በሌላኛው የክፍል ደረጃ ግን በይዘትነት መካተት አለመቻላቸው እንደትልቅ ድክመት ሊነሳ የሚችል ነው፡፡ ይኸውም፣ በቃል ክፍሎች ሀረጎችን መመስረት፣ አያያዥና መሸጋገሪያ ቃላት/ሀረጎች፣ የዓ.ነገር ዓይነቶች፣ የዓ.ነገር ስልቶች፣ ተራና ውስብስብ ዓ.ነገሮች፣ ሀረጎችን መመስረት፣ እንዲሁም ነጻና ጥገኛ ምዕላዶችን አቀናጅቶ ቃልን መመስረት፣ የሚሉት ይዘቶች በአስረኛ ክፍል ውስጥ ተካተው፣ በአስራ አንደኛ ክፍል ውስጥ በተለየ አቀራረብ መቅረብ ሲገባቸው ያልተካተቱ ናቸው፡፡ ከዚህ ጋር በተያያዘ ሁኔታም፣ በአስራ አንደኛ ክፍል ውስጥ የቀረቡት የሰዋሰው ይዘቶች አብዛኞቹ በቃል ደረጃ የቀረቡ የሰዋሰው ይዘቶች ሲሆኑ፣ የአስረኛ ክፍል ደግሞ በሀረግ እና በዓ.ነገር ደረጃ የተቀመጡ የሰዋሰው ይዘቶች ናቸው፡፡

በአጠቃላይ በአስራ አንደኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍ ላይ የቀረቡ የሰዋሰው ይዘቶች፣ ከአስረኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ የሰዋሰው ይዘቶች ጋር በተወሰነ ደረጃ ተመሳሳይነት ቢኖራቸውም፣ አብዛኞቹ የሰዋሰው ይዘቶች ግን ቀጣይነት እና ተጠይቃዊ በሆነ መልኩ የመደራጀታቸው ሁኔታ ዝቅተኛ እንደሆነ ለመገንዘብ ተችሏል፡፡

5.3.2 ከተለጣጣቂነት አንጻር

ተለጣጣቂነት፣ ተመሳሳይ የሆኑ የትምህርት ይዘቶች በአንድ የክፍል ደረጃ ላይ በተለያዩ አቀራረብ ተደጋግመው መቅረብ እንደሚኖርባቸው የሚያመልክት ነው፡፡

ከዚህም አኳያ በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የሰዋሰው የትምህርት ይዘቶች የተለጣጣቂነት ሁኔታቸው ምን እንደሚመስል ለመፈተሽ የተቻለ ሲሆን፣ በዚህም መሰረት ከእያንዳንዱ ምዕራፍ ውስጥ የተለጣጣቂነት ደረጃቸውን የጠበቁት የትምህርት ይዘቶች የሚከተሉት ናቸው፡፡

ሰንጠረዥ አንድ፡- በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ ከተለጣጣቂነት አንጻር ተደራጅተው የቀረቡ የሰዋሰው ይዘቶች

ተ.ቁ	የትምህርት ይዘቶች	የሚገኙበት ምዕራፍ
1	ለቃላት ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ መስጠት	ምዕራፍ ሁለት ፣ አራት እና ስድስት
2	የቃል ክፍሎች ሙያ	ምዕራፍ ሁለት፣ አራት፣ ሰባት እና አስር
3	የዕርባታ እና የምስረታ ምዕላዶች	ምዕራፍ ሶስት፣ ሰባት እና ስምንት

ከላይ ከቀረቡት የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶች መረዳት እንደሚቻለው በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ ይዘቶቹ በተለጣጣቂነት ደረጃ እንደተደራጁ የሚያሳይ ነው፡፡ እነዚህም የትምህርት ይዘቶች በእያንዳንዱ ምዕራፍ ውስጥ ተለጣጣቂነት ባለው መልኩ የተደራጁት የተለያዩ አቀራረብን ተከትለው ነው፡፡ ለዚህም እንደሚሳየው በተራ ቁጥር አንድ የቀረበውን ይዘት ብንመለከት፡- በምዕራፍ ሁለት፣ አራት እና ስድስት ይዘቱ ተለጣጥቆ ሲቀርብ፣ ተማሪዎቹ የተለያዩ ተግባራትን እንዲያከናውኑ የሚጠይቅ ሆኖ ተዘጋጅቷል፡፡ ይኸውም በምዕራፍ ሁለት ላይ ተማሪዎቹ ለቀረበላቸው ቃላት ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ ከሰጡ በኋላ ዓ.ነገር እንዲሠሩባቸው የሚጠይቅ ሲሆን፣ በምዕራፍ ሶስት ደግሞ በዓ.ነገር ውስጥ ለተሰመረባቸው ቃላት ተመሳሳይና ተቃራኒ ፍቺ እንዲሰጡ የሚጠይቅ ነው፤ በተጨማሪም በምዕራፍ ስድስት ጠብቀውና ላልተው የሚነበቡ ቃላት የፍቺ ልዩነት የሚያመጡ ከሆነ፣ ፍቺያቸውን እንዲለዩ የሚጠይቅ ተግባር ነው፡፡ ከዚህ አንጻር ሲታይም አደረጃጀቱ ተገቢነት ያለው ሆኖ ተገኝቷል፡፡

በሌላ በኩል በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ ተለጣጣቂነት ባለው መልኩ የተደራጁ የሰዋሰው ይዘቶች እንዳሉ ሁሉ ሳይደራጁ የቀረቡ የሰዋሰው ይዘቶች እንዳሉ ለመለየት ተችሏል፡፡ ከዚህ በታች የቀረበውም ሰንጠረዥ በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ ከተለጣጣቂነት አንጻር ሳይደራጁ የቀረቡት የሰዋሰው ይዘቶችን የሚያመልክት ነው፡፡

ሰንጠረዥ ሁለት፡- በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ ከተለጣጣቂነት አንጻር ሳይደራጁ የቀረቡ የሰዋሰው ይዘቶች

ተ.ቁ	የትምህርት ይዘቶች	የሚገኙበት ምዕራፍ
1	አናባቢና ተናባቢ ድምጽ ልሳናት መለየት	ምዕራፍ አንድ
2	ቀለማዊ አጻጻፍ	ምዕራፍ አንድ
3	ቃላትን በድምጽ ልሳናዊ አጻጻፍ መተንተን	ምዕራፍ ሶስት
4	የቅጥያ ምዕላዶች ተግባር	ምዕራፍ ስድስት

ከላይ የቀረበው ሰንጠረዥ የሚያመለክተው፣ አናባቢና ተናባቢ ድምጽ ልሳናት መለየት፣ ቀለማዊ አጻጻፍ፣ ቀላትን በድምጽ ልሳናዊ አጻጻፍ መተንተን እና የቅጥያ ምዕላዶች ተግባር የሚሉት የሰዋሰው ይዘቶች ተለጣጣቂነት ባለው መልኩ በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ ተደራጅተው እንዳልቀረቡ ነው፡፡ በመሆኑም ጌታሁን (2016) ከተከታታይነት እና ከተለጣጣቂነት አንጻር በአብዛኛው የተሻሉ ቢሆንም የታዩ ችግሮች እንዳሉ ከጠቆሙት የጥናት ውጤት ጋር የሚደጋገፍ ሲሆን፣ ሁሴን (2012) ከአደረጃጀት አኳያ በሁለቱም መማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶቹ በአብዛኛው ተከታታይነታቸውን የጠበቁ ናቸው ከሚለው የጥናት ግኝታቸው ጋር አንጻራዊ የሆነ መደጋፍ እንዳለው የጥናቱ ውጤት አሳይቷል፡፡

6. መደምደሚያ እና አስተያየት

6.1 መደምደሚያ

የዚህ ጥናት ዋና ዓላማ በ2004ዓ.ም ተሻሽሎ በወጣው የአስራ አንደኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የቀረቡ የሰዋሰው ይዘቶች አቀራረብ እና አደረጃጀት ምን እንደሚመስል አጠቃላይ የሆነ ግምገማ ማካሄድ ነው። ከዚህም ዓላማ በመነሳት የተለያዩ ምሁራን ስለትምህርት ይዘት አደረጃጀት እና አቀራረብ በተመለከተ ያስቀመጧቸውን ንድፈ ሀሳቦች መሰረት በማድረግ በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የቀረቡት የሰዋሰው ይዘቶች ላይ ፍተሻ ለማድረግ ተችሏል። ከተደረገውም ፍተሻ የሚከተሉት ድምዳሜዎች ላይ ተደርሷል።

- በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶቹ በጥቅል ቀደም እና በዝርዝር ቀደም ተዘጋጅተው እንደቀረቡ ለመለየት የተቻለ ሲሆን፣ ሆኖም በዝርዝር ቀደም ከቀረቡ ሰዋሰዎቹ ይዘቶች መካከል ስለሰዋሰዎቹ ህግጋቱ የመምህሩን ዝርዝር ማብራሪያ የሚፈልጉ ሆነው ነገር ግን ምንም ዓይነት ማብራሪያ ሳይቀመጥላቸው ተማሪዎቹ ከተቀመጠላቸው ምሳሌ በመነሳት ብቻ እንዲሠሯቸው መቅረባቸው ተገቢነት የሌለው እንደሆነ ለመረዳት ተችሏል።
- በውጤት ተኮር እና ሂደት ተኮር የአቀራረብ ስልት ተቃኝተው የቀረቡ የሰዋሰው ይዘቶች በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የሚገኙ ሲሆን፣ በአብዛኛው ግን የሰዋሰው ይዘቶቹ ውጤት ተኮር አቀራረብ ስልትን የተከተሉ እንደሆነ ለመለየት ተችሏል።
- መማሪያ መጽሐፍ ከተከታታይነት አንጻር ሲታይ የተወሰኑ የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶችን መሰረት በማድረግ እንደተዘጋጁ ለመለየት የተቻለ ሲሆን፣ ከተለጣጣቂነት አንጻር ደግሞ ሲታይ በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ ያሉት የሰዋሰው ይዘቶች በተወሰነ መልኩ ደረጃቸውን ጠብቀው የተደራጁ ቢሆንም፣ የአደረጃጀት ቅደም ተከተል ላይ ችግር እንደሚስተዋል ለመረዳት ተችሏል።

6.2 የመፍትሄ ሀሳቦች

በዚህ የጥናት ሂደት በተደረገው የሰነድ ፍተሻ የሰዋሰው ይዘቶች አደረጃጀት እና አቀራረቦች ላይ የታዩ ጠናካራ እና ደካማ ጎኖችን ለመለየት ተችሏል። ጠንካራ ጎኖቹ እንዳሉ ሆነው፣ ከአደረጃጀት እና ከአቀራረብ አንጻር ለተስተዋሉ ችግሮች ግን መፍትሄ ሊሆኑ የሚችሉ አማራጮችን ማስቀመጥ አስፈላጊ ነው። በዚህም መሰረት ከዚህ በታች የቀረቡት ነጥቦች በጥናቱ ሂደት ለተስተዋሉ ችግሮች በመፍትሄ ሀሳብነት የቀረቡ ናቸው።

- በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶቹ ጥቅል ቀደም እና ዝርዝር ቀደም አቀራረብን ተከትለው መዘጋጀታቸው ተገቢነት ያለው ሆኖ፣ አቀራረባቸው ግን እንደይዘቶቹ ክብደት እና ቅለት ተዘጋጅተው መቅረብ ቢችሉ፤
- በውጤት ተኮር እና ሂደት ተኮር የአቀራረብ ስልት ተቃኝተው የቀረቡት የሰዋሰው ይዘቶች ሚዛናዊ በሆነ መልኩ መቅረብ ቢችሉ ፤ ይኸውም፣ አውድን የሚፈልጉ የሰዋሰው ይዘቶች በሂደት ተኮር አቀራረብ፣ እንዲሁም ቅርጽን መሰረት የሚያደርጉት በውጤት ተኮር የሰዋሰው ተምህርት አቀራረብ ተቃኝተው ቢቀርቡ፤
- በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ ያሉ አንዳንድ የሰዋሰው ትምህርት ይዘቶች ተከታታይነት ባለው መልኩ ለማደራጀት፣ በአስረኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የቀረቡትን የሰዋሰው ይዘቶች ጥልቅ በሆነ መልኩ በመገንዘብ በአስራ አንደኛ ክፍል ውስጥ ማደራጀት ቢቻል፤
- በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ የሚገኙ የተወሰኑ የሰዋሰው ይዘቶች የአደረጃጀታቸውን ቅደም ተከተል በመጠበቅ ተለጣጣቂ ሆነው መቅረብ ቢችሉ፤
- በአጠቃላይ በመማሪያ መጽሐፍ ውስጥ ስለሰዋሰው ይዘት አደረጃጀት እና አቀራረብ በተመለከተ በተለያዩ ምሁራን በየጊዜው የሚወጡ ምርምሮችን መነሻ በማድረግ እንደተማሪዎቹ ማንነት ሥርዓተ ትምህርትን ሊያሻሽሉ ወይም ሊቀርጹ የሚችሉ አካላትን ማሳተፍ ቢቻል ለተከሰቱ ችግሮች መፍትሄ ሊሆኑ እንደሚችሉ ይታመናል።

References

- Batstone, R. (1994). *Grammar*. Oxford: Oxford University Press.
- Bayie, Y. (2000). *Amharic Grammar*. Addis Ababa: Birhanina Selam Printing Press.
- Breen, M & Candlin, C. (1987). "Which materials? A consumers' and designers' guide" in Sheldon L (ed) *ELT Textbooks and materials: Problems in evaluation and development ELT Docs*. London: Modern English Publications.
- Brown, D. (2000). *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. San Francisco: San Francisco State University.
- Emishaw, M. (2012) Grammar teaching approach in Amharic language textbooks prepared for 9th and 10th grade (from 1968-2004). Addis Ababa University Institute of Language Studies for the MA Degree in Amharic Teaching (unpublished Amharic Thesis).
- Fischer, R. A. (1979). "The inductive-deductive controversy revisited". *The Modern Language Journal*.
- Getahun, A. (2016) organization and Approach of grammar contents of Amharic textbooks grade 5-8 prepared by Addis Ababa Education Office. *Journal of Ethiopian Studies*, December, 2016, Vol. 49. (Amharic Journal)
- Getahun, A.(1997). Modern Amharic Grammar in a simple presentation. Addis Ababa, Commercial Printing Enterprise.
- Harmer, J. (1987). *Teaching and Learning Grammar*. Longman: Longman.
- Harmer, J. (1991). *The Practice of English Language Teaching*. New York. Longman Ltd.
- Hawaz, W.(2007). Comparative study of the organization and Approach of grammar contents in Addis Ababa city and Amhara region first and second level Amharic language textbooks: A study submitted as a Partial fulfillment to the MA degree in Amharic teaching at Addis Ababa University Institute of Linguistics (unpublished Amharic Thesis).
- Hussien, A.(2019). Approach and Organization of Grammar Lesson Content in 5th and 6th Grade Amharic Language Textbooks Prepared for Mother Tongue: University of Gondar, Partial Partial fulfillment to MA Degree in Amharic Teaching (Unpublished Amharic Thesis).
- Larsen Freeman, D. (1991). "Teaching Grammar" in Celce- Murcia, M (ed) *Teaching English as a Second or Foreign Language*. Boston: Heinle Publishers.
- Ministry of Education (2011) *Amharic Grade 10 Student Text book*. Dubai: Algorer Publisher.
- Ministry of Education (2011) *Amharic Grade 11 Student Text book*. Dubai: Algorer Publisher.
- Ministry of Education (2011) *Amharic Grade 11 Teaches Guide*. Dubai: Algorer Publisher.
- Nunan, D. (1991). *Language Teaching Methodology A Textbook for Teachers*. London:Prentice Hall International LTD.
- Nunan, D. (1988). *Syllabus Design*. Oxford: Oxford University Press.
- Omaggio, H. (1986). *Teaching Language in Context*. Boston: Heinle & Heinle Publisher.
- Palma J.C. (1992). *Curriculum development system*. Philippines: National Book Store Inc.
- Richards, J.C.& Schimidt, R.(2002). *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*. London: Longman ltd.

Shaffer, C. (1989). „A Comparison of Inductive and Deductive Approaches to Teaching Foreign Languages”.
The Modern Language Journal 73:396-403

Sheldon, L.E. (1988). Evaluating ELT Text Book and Materials. *ELT Journal* , Vol. 42, No. 4

Thornbury, S. (2001). *How to Teach Grammar*. London: Pearson Education Limited England.

Tyler, J. (1949). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: Chicago University Press.

Ur, P. (1988). *Grammar Practices Activities*. Cambridge: CUP.